

Dalyko parodomasis aprašas: Žmogaus teisės

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Žmogaus teisės	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Eglė Šumskienė Kitas (-i):	Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Sociologijos ir Socialinio darbo institutas, Universiteto g. 9/1, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	–	Pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	3 semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	48	85

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
<p>Dalyko paskirtis – įsisavinti ir gebėti pritaikyti žmogaus teisių teorinius ir praktinius principus.</p> <p>Bendrosios kompetencijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebėjimas rasti, analizuoti ir sisteminti informaciją iš įvairių teorinių ir empirinių šaltinių. • Gebėjimas dirbti savarankiškai ir komandoje, organizuoti, vadovauti • Gebėjimas kūrybiškai spręsti problemas • Gebėjimas profesionaliai veikti laikantis socialinės atsakomybės, pilietiškumo, lygių galimybių principų, žmogaus teisių bei etikos principų. <p>Dalykinės kompetencijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebėjimas analizuoti socialines problemas jų istoriniame ir sociokultūriniame kontekste, atsižvelgti į socialinių sistemų įvairovę ir identifikuoti ekonominių, politinių, sociokultūrinių pokyčių įtaką socialinių sluoksnių ir grupių gyvenimui. • Suprasti ir kritiškai vertinti Lietuvos ir užsienio šalių socialinės gerovės sistemas, socialinius procesus, socialinių mokslų teorijų, tyrimus ir gerosios patirties perspektyvoje. • Gebėjimas daryti poveikį socialinei politikai, teikiant pasiūlymus jos plėtrai ir tobulinimui, inicijuojant ir įgyvendinant inovatyvias socialinės politikos programas bei projektus. • Gebėjimas komunikuoti, koordinuoti veiklas ir bendradarbiauti su socialinių judėjimų, pilietinių, profesinių ir politinių organizacijų, interesų grupių bei savivaldos ir valstybinių institucijų atstovais, sprendžiant socialinės politikos uždavinius, siekiant ekonominės gerovės ir socialinės pažangos. 		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Geba palyginti tyrimų rezultatus su turimomis žiniomis ir teorijomis, susisteminti informaciją ir pateikti ją ataskaitoje žodžiu ir raštu. Geba susieti prieštaringas idėjas ir įvertinti reiškinį iš skirtingų teorinių perspektyvų.	Paskaita, probleminis dėstymas, atliktų tyrimų analizė, grupės diskusija	Tarpiniai (kiekvieną seminarą) ir baigiamasis grupės darbo pristatymas žodžiu.
Geba sukurti darnią komandą ir jai vadovauti aiškiai komunikuodamas komandos nariams informaciją, idėjas, problemas ir jų sprendimus bei taikydamas lankstų tarpasmeninio bendravimo stilių. Geba derinti individualius veiklos būdus su darbu grupėje, dalindamasis kompetencija ir atsakomybe ir atsižvelgdamas į skirtingus poreikius, nuomones ir potencialų indėlių.	Darbas grupėje, tyrimų, teisės aktų, straipsnių žiniasklaidoje analizė	Grupės darbų pristatymai žodžiu
Geba kritiškai įvertinti siūlomas ar įgyvendinamas politikas žmogaus teisių, lygių galimybių, socialinio teisingumo, lygybės ir kitų demokratinių vertybių požiūriu.	Paskaita, atliktų tyrimų analizė, teisės aktų ir statistinės informacijos analizė	Tarpiniai (kiekvieną seminarą) ir baigiamasis grupės darbo pristatymas žodžiu.

Geba identifikuoti demokratinių vertybių pažeidimus, įvertinti pažeidimų poveikį įvairioms socialinėms grupėms bei pasiūlyti alternatyvias politikas. Geba kritiškai reflektuoti savo veiklą profesinės etikos ir pagarbos žmogaus teisėms perspektyvoje ir identifikuoti profesinio tobulėjimo kryptis.		
Geba visapusiškai išanalizuoti socialines problemas ir pasiūlyti inovatyvius jų sprendimo būdus. Geba identifikuoti nuomonių/požiūrių konfliktą ir siūlyti būdus prieštarigų idėjų kūrybiškam suderinimui.	Paskaita, probleminis dėstymas, atliktų tyrimų analizė, grupės diskusija, studentų grupės darbo užduotys	Tarpiniai (kiekvieną seminarą) ir baigiamasis grupės darbo pristatymas žodžiu.

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		Užduotys
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	
Žmogaus teisių istorinė raida. Žmogaus teisių samprata.	4		2				4	6	Mokslinės literatūros skaitymas, probleminių klausimų analizė Understanding human rights (p. 27-69)
Moderni žmogaus teisių koncepcija ir jos formavimasis. Pilietinės, politinės, ekonominės, socialinės, kultūrinės teisės. Trys teisių kartos.	4		2				6	8	Mokslinės literatūros skaitymas, probleminių klausimų analizė (Walters, 1995 p. 1-17)
Tarptautiniai žmogaus teisių veikėjai.	2		2				4	8	Pasirenkama tema savarankiškam darbui grupėje. Literatūros analizė. Probleminių klausimų kėlimas ir formulavimas (grupėje).
JT žmogaus teisių dokumentai: Neįgaliųjų teisių konvencija; Vaiko teisių konvencija; Konvencija dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims	6						6	8	Teisinės literatūros (JT konvencijų) analizė. Understanding human rights (p. 522-529)
Įvairovė ir diskriminacija. Ksenofobija. Stigma ir žmogaus teisės. Neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai.	4		2				6	8	Literatūros analizė. Probleminių klausimų kėlimas ir formulavimas
Žmogaus teisių advokacija. NVO vaidmuo užtikrinant žmogaus teises.	6		2				8	10	Galutinio darbo grupėje planavimas ir įgyvendinimo pradžia
Žmogaus teisių stebėseną. Kankinimų prevencijos komiteto veikla Lietuvoje ir pasaulyje.	4		2				6	10	Darbo grupėje pristatymas. Literatūros analizė. National Mechanisms for Reporting and Follow-up. A practical guide to effective state engagement with international human rights mechanisms. p.1-39
Žmogaus teisių situacija ir užtikrinimas Lietuvoje	2		2				4	10	Apsilankymas organizacijoje, // filmas ir diskusija.
Iš viso	32		16				48	85	

Vertinimo strategija	Svoris, proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Savarankiškai (grupėje) atliktos ir seminarų metu pristatytos užduotys	50	Iki paskutinės paskaitos	Kiekvieno seminaro metu rengiamas pristatymas pateikta tema ir pristatomas bendramoksliams. Forma – ppt skaidrės, trukmė – 10-15 minučių.

			<p>Vertinimo kriterijai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sugebėjimas analizuoti, susisteminti – kaip analizuojama ir pristatoma pateikta mokslinė ir praktinė medžiaga, kaip vertinama pateikta informacija; • logiška pateikiamos informacijos seka; • papildomų informacijos šaltinių suradimas ir informacijos integravimas į darbo ir pristatymo turinį; • susiejimas su įžvalgomis kylančiomis iš savarankiškų literatūros studijų ir pavyzdžių pateikimas; • darbo pateikimo ir pristatymo kokybė (aiškumas, nuoseklumas, stilius, kalba, apipavidalinimas).
Savarankiškai (grupėje) atliktas tyrimo projektas	50	Gruodžio mėn.	<p>Pristatymas apibendrina tarpiniuose pristatymuose pateiktą medžiagą, atsižvelgiant į tarpinių pristatymų metu gautą grįžtamąjį ryšį. Rezultatas pristatomas bendramoksliams, pristatymo pabaigoje inicijuojama 10 min. trukmės diskusija. Forma – ppt skaidrės, trukmė – 35-40 minučių. Vertinami aspektai:</p> <p>Pateikiamos informacijos išsamumas, adekvatumas žmogaus teisių problematikai, pasirinktos pristatymo strategijos pagrindimas ir sąsajos su sociologija/socialine politika/kriminologijos studijomis. Informacijos pateikimo įvairovė, pasitelkiamai skirtingi šaltiniai, įvairi vizualika ir pan. Pateikimo kokybė (stilius, apipavidalinimas) Vertinimas grupėje (studentai vertina savo ir kitų pristatymus).</p>

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Period. Leid. Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar interneto nuoroda
Privalomoji literatūra				
Walters, Gregory J.	1995	Human Rights in Theory and Practice: A Selected and Annotated Bibliography, with an Historical Introduction.		https://ustpaul.ca/upload-files/EthicsCenter/HumanRightsTheory&Practice-Walters.pdf
University of Minesota	2016	Training Manual on Human Rights Monitoring		http://hrlibrary.umn.edu/monitoring/monitoring-training.html
Edited by Wolfgang Benedek	2012	Understanding human rights European Training and Research Centre for Human Rights and Democracy (ETC) Manual On Human Rights Education		http://www.etc-graz.at/typo3/fileadmin/user_upload/ETC-Hauptseite/manual/versionen/english_3rd_edition/Manual_2012_FINAL.pdf
ACAPS	2019	Global Emergency Overview		https://www.acaps.org/countries
United nations	2006	Convention on the Rights of Persons with Disabilities		https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html
United nations	1989	Convention on the Rights of the Child		https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx
United	1979	Convention on the		https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/

nations		Elimination of All Forms of Discrimination against Women		cedaw.aspx
United nations	2016	National Mechanisms for Reporting and Follow-up: A Practical Guide to Effective State Engagement with International Human Rights Mechanisms		http://www.ohchr.org/Documents/Publications/HR_PUB_16_1_NMRF_PracticalGuide.pdf
Papildoma literatūra				
Sieghant, P.	1992	The International Law of Human Rights		Clasendor Press
Andrew Heard,	1997	Human rights: chimeras in sheep's clothing?		https://www.sfu.ca/~aheard/intro.html
Žmogaus teisių stebėjimo institutas	2021	Kaip visuomenė vertina žmogaus teisių padėtį Lietuvoje? Tyrimo ataskaita.		Žmogaus teisių stebėjimo institutas, Vilnius.